

Obsah

PŘEDMLUVA	7
I. STRUČNÝ PŘEHLED DĚTSKÉ STOMATOLOGIE (KŘEČAN)	
Význam dětského chrupu	9
II. VÝVOJ OBLIČEJE A ÚSTNÍ DUTINY (ROZKOVCOVÁ)	10
1. Vývoj obličeje	10
2. Vývoj dutiny ústní a nosní	12
3. Vývoj žaberních oblouků a žaberních rýh	13
4. Vývoj jazyka	14
5. Vývoj slinných žláz	14
6. Vývoj chrupu	15
7. Histologie zubního zárodku	17
8. Histogenesa tvrdých zubních tkání	18
a) Histogenesa skloviny	20
b) Histogenesa dentinu	20
c) Hertwigova epitelová pochva a tvorba kořene	21
d) Histogenesa cementu	21
e) Histogenesa periodontální membrány	22
III. PROŘEZÁVÁNÍ ZUBŮ, VÝMĚNA OBOU DENTICÍ (KŘEČAN)	23
IV. ANATOMIE DOČASNÝCH ZUBŮ (KŘEČAN)	30
1. Horní dočasné řezáky	31
2. Dolní dočasné řezáky	34
3. Špičáky	34
a) Horní dočasný špičák	34
b) Dolní dočasný špičák	35
4. Dočasné stoličky	35
a) Horní první dočasná stolička	35
b) Dolní první dočasná stolička	37
c) Horní druhá dočasná stolička	37
d) Dolní druhá dočasná stolička	38
V. ANATOMIE DĚTSKÝCH ČELISTÍ (KŘEČAN-TOMAN)	41
1. Horní čelist	41
2. Dolní čelist	43
VI. ANOMALIE ZUBŮ (KŘEČAN-TOMAN)	46
1. Anodoncie	46
2. Oligodoncie	46
3. Dentis praelacteales	47
4. Zuby přespočetné	47
5. Změny velikosti a tvaru zubů	48
6. Retinované zuby	50
7. Zubní srostlice	51
a) Právě	51
b) Neprávě	52
8. Anomalie skloviny	52

VII. ZÁSADY JEDNÁNÍ S DÍTĚTEM (SRP-KOMÍNEK)	54
1. Psychický vývoj dítěte	54
a) Batolivý věk	55
b) Předškolní věk	56
c) Školní věk	57
d) Starší školní věk	57
2. Výchova dítěte k zubnímu ošetření	58
a) Pasivní příprava (psychoprofylaxe)	58
b) Aktivní výchova	59
3. Zařízení dětské zubní ordinace	60
a) Úprava čekárny	61
b) Prostředí ordinace	63
c) Používání nástrojů	66
4. Hlavní zásady jednání s dětmi	68
a) Potlačování strachu a úzkosti	68
b) Odstraňování bolesti	72
c) Sugese	73
d) Jednání lékaře a sestry	75
e) Jednání s abnormními dětmi	79
VIII. VYŠETŘENÍ DĚTSKÉHO CHRUPU (KŘEČAN)	81
IX. MEDIKACE A ANESTESIE (KOMÍNEK)	83
1. Premedikace	83
a) Látky užívané k uklidnění, potlačení strachu a snížení prahu vnímání bolesti	83
b) Látky užívané k snížení dávivého reflexu	86
c) Látky užívané k snížení salivace	87
2. Anestezie v dětské stomatologii	88
a) Anestezie obkladová (slizniční)	89
b) Anestezie injekční	89
c) Anestezie inhalační — narkosa	97
3. Postmedikace	101
a) Látky, kterými tlumíme případnou bolest	101
b) Prostředky, kterými umožníme dítěti přijímání potravy při bolestivých afekcích v ústní dutině	102
X. ZUBNÍ KAZ (KŘEČAN)	103
A. Prevence zubního kazu	104
B. Místní profylaxe kazu	105
XI. OBECNÉ ZÁSADY PRO KONSERVAČNÍ OŠETŘENÍ (KŘEČAN)	107
XII. PREPARACE KAZIVÉ DUTINY (KŘEČAN)	111
1. Preparace jednoduchého kazu na žvýkacích plochách dočasných stoliček	111
2. Dutiny na aproximálních plochách dočasných stoliček	112
3. Kazy na aproximálních plochách frontálních zubů	114
4. Aproximální kazы předních zubů s destrukcí růžku nebo řezací hrany	114
5. Kaz na krčku zubu	114
6. Sekundární kaz	115
XIII. PATOLOGIE DŘENÉ A PERIODONCIA DOČASNÝCH ZUBŮ (KŘEČAN)	116
1. Hyperemie dřeně	116
2. Pulpitis	116
a) Pulpitis acuta partialis	117
b) Pulpitis acuta totalis	118
c) Pulpitis purulenta	119
d) Pulpitis chronica	120
3. Nekrosa a gangréna dřeně dočasných zubů	121
4. Periodontitis acuta	123
5. Periodontitis chronica	123

XIV. OŠETŘOVÁNÍ STÁLÝCH ZUBŮ S NEDOKONČENÝM VÝVOJEM (KOMÍNEK-ROZKOVCOVÁ)	125
1. Povrchní kaz	126
2. Hluboký kaz	127
3. Onemocnění dřene	128
4. Úraz	130
5. Abrase	131
Periapikální kyretáž	131
Trepanace alveolu	139
Resekce	139
Přehled metod užívaných při ošetření stálých zubů s nedokončeným vývojem	140
XV. EXTRAKCE ZUBŮ U DĚTÍ (KOMÍNEK)	142
1. Indikace extrakcí	142
2. Kontraindikace extrakcí	143
3. Nástroje	144
4. Příprava dítěte na extrakci	145
5. Obtížné extrakce dočasných zubů	147
6. Nehody při extrakci dočasných zubů	149
7. Ošetření rány po extrakci	149
8. Poextrakční krvácení	149
9. Komplikace po extrakci	150
XVI. ZÁNĚTY SLIZNICE ÚSTNÍ DUTINY (KOMÍNEK)	151
1. Papillitis	151
a) Papillitis catarrhalis acuta	151
b) Papillitis ulcerosa	152
c) Papillitis hyperplastica	152
2. Gingivitis	153
a) Gingivitis catarrhalis acuta	153
b) Gingivitis catarrhalis chronica	154
c) Gingivitis hyperplastica	155
3. Glossitis	156
a) Glossitis superficialis	156
b) Glossitis profunda	157
c) Glossitis aphosa	158
d) Lingua geographica	158
4. Stomatitis	159
a) Stomatitis catarrhalis	159
b) Stomatitis aphosa	160
c) Bednářovy afly	161
d) Stomatitis — gingivostomatitis ulcerosa	162
XVII. PROJEVY INFEKČNÍCH CHOROB V ÚSTNÍ DUTINĚ (KŘEČAN-KOMÍNEK)	164
1. Gingivostomatitis herpetica	164
2. Stomatitis epidemica (slintavka)	168
3. Parotitis epidemica (příušnice)	169
4. Morbilli (spalničky)	170
5. Rubeola (zardénky)	170
6. Infekční mononukleosa (žlázová horečka)	171
7. Varicella (plané neštovice)	171
8. Vaccina	172
9. Vaccinace	172
10. Herpes zoster (opar pásový)	173
11. Lues (příjice)	174
a) Lues congenita	174
b) Lues aquisita	175
12. Gonorrhoea (kapavka)	175
13. Erysipel (růže)	176
14. Tetanus (ztrnutí šíje)	177

15. Diphteria (záškrt)	177
16. Scarletina (spála)	178
17. Pertussis (černý kašel)	179
18. Infekční rýma	179
19. Influenza (chřipka)	180
20. Hepatitis epidemica (infekční žloutenka)	181
21. Poliomyelitis anterior acuta (choroba HEINE-MEDINOVA)	182
XVIII. PROJEVY CHOROB ŽLÁZ S VNITŘNÍ SEKRECÍV ÚSTNÍ DUTINĚ (KOMÍNEK)	183
1. Štítná žláza	183
a) Hypofunkce štítné žlázy	183
b) Hyperfunkce štítné žlázy	186
2. Prštítná tělíska	186
a) Hypoparathyreoidismus	186
b) Hyperparathyreoidismus	187
3. Hypofýsa	187
a) Hypofunkce předního laloku	187
b) Hypofunkce zadního laloku	191
c) Hyperfunkce předního laloku hypofýsy	191
4. Gonády	192
a) Hypogonadismus	192
b) Hypergonadismus	193
5. Thymus	194
6. Nadledvinky	194
a) Hypofunkce kory nadledvinek	194
b) Hyperfunkce kory nadledvinek	195
7. Pankreas	195
a) Hypofunkce	195
8. Epifýsis	197
9. Choroby paraendokrinní	197
Mongoloidismus	197
XIX. PROJEVY KREVNÍCH CHOROB V ÚSTNÍ DUTINĚ (KOMÍNEK)	199
1. Agranulocytosis	199
2. Anemie	200
3. Chlorosis (blednička)	200
4. Leukemie	201
5. Choroby krvácivé	202
a) Dědičná teleangiektasie	202
b) Esenciální trombopenie	203
c) Hemofilie	203
XX. PROJEVY PORUCH VITAMINOVÉHO METABOLISMU V ÚSTNÍ DUTINĚ (KOMÍNEK)	205
1. Vitamin A	205
2. Vitamin B 1	206
3. Vitamin B 2	206
4. Vitamin PP	207
5. Vitamin C	208
6. Vitamin D	208
7. Vitamin K	210
XXI. FOKÁLNÍ INFEKCE (KŘEČAN)	211
XXII. RENTGENOVÝ SNÍMEK V DĚTSKÉ STOMATOLOGII (KOMÍNEK-ROZKOVCOVÁ)	213
1. Příprava dítěte k snímkování	213
2. Rentgenový přístroj	214
3. Pomůcky při snímkování	214
4. Technika snímkování	217

5. Indikace k rentgenovému vyšetření	221
6. Normální rentgenogram	224
7. Rentgenogram při patologických projevech	233
a) Vývojové anomálie zubů	233
b) Zubní kaz	242
c) Zuby s nedokončeným vývojem	246
d) Patologické procesy periapikální tkáně	248
e) Patologická resorpce kořenů	249
f) Onemocnění tvrdých tkání parodontia	253
g) Fraktury zubů	255
h) Subluxace a luxace zubů	257
ch) Fraktury čelistí	257
i) Rentgenový snímek při chirurgických výkonech	257
j) Osteomyelitis	260
k) Cysty a nádory	260
XXIII. ZÁNĚTY MĚKKÝCH TKÁNÍ KOLEM ČELISTÍ (TOMAN)	261
1. Absces subperiostální	261
2. Absces submukosní	262
3. Absces palatinální	263
4. Absces perimaxilární	264
5. Perimaxilární flegmona a retromaxilární absces	265
6. Absces dolního očního víčka	266
7. Hnisavý zánět slzního vaku	266
8. Flegmona očnice	267
9. Absces perimandibulární	268
10. Absces submandibulární	269
11. Flegmona	269
12. Cheilitis	270
13. Absces podbradový	271
14. Záněty jazyka	272
15. Záněty krajiny podjazykové	273
16. Hlíza nosní přepážky	273
17. Hnisavý zánět čelistního kloubu	275
18. Parotitis epidemica	276
19. Akutní hnisavý zánět příušní slinné žlázy	276
20. Chronický nespecifický zánět příušní slinné žlázy	278
XXIV. NOMA (TOMAN)	279
XXV. ZÁNĚTY MÍZNÍCH UZLIN V OBLIČEJI A NA KRKU (TOMAN)	281
1. Poznámky anatomické	283
2. Etiologie lymfadenitid	285
3. Lymphadenitis acuta, jejímž východištěm je ústní dutina	285
4. Lymphadenitis submandibularis	286
5. Lymphadenitis submentalis a subangularis	288
6. Lymphadenitis chronica	289
7. Benigní virusová lymphadenitis	289
8. Tuberkulózní zánět mízních uzlin	290
XXVI. OSTEOMYELITIS ČELISTÍ V DĚTSKÉM VĚKU (TOMAN)	292
Akutní osteomyelitis	292
Chronická osteomyelitis	295
Komplikace osteomyelitidy mandibuly	297
Pseudotumorosní forma ostitidy dolní čelisti	300
Kostní aktinomykosa	301
XXVII. OSTEOMYELITIS ČELISTÍ KOJENCŮ (TOMAN)	303
a) Osteomyelitis dolní čelisti	303
b) Osteomyelitis horní čelisti	305
c) Škody, které po sobě zanechává kojenecká osteomyelitis	307

XXVIII. ZTUHNUTÍ ČELISTNÍHO KLOUBU (TOMAN)	308
Částečné	308
Úplné	308
XXIX. CYSTY (TOMAN)	313
1. Cysty kořenové	313
2. Cysty zárodečné (folikulární)	319
3. Cysty traumatické	323
4. Cysty horní krajiny řezákové bez vztahu k zubnímu systému	324
a) Cysty mediální: a1) Cysty ductus nasopalatini	324
a2) Cysty papillae incisivae	325
b) Cysty laterální: b1) Cysty intraosseální	326
b2) Cysty extraosseální	326
5. Ranula	327
6. Kongenitální mucinózní cysta ústní spodiny	329
7. Cysty retenční	330
8. Dermoidní cysty ústní spodiny	331
9. Epidermoidní cysty ústní spodiny	334
10. Cysty z ductus thyreoglossus	334
11. Hygroma colli cysticum	334
12. Cysty příušní slinné žlázy	336
XXX. NÁDORY ÚST A ČELISTÍ (TOMAN)	338
1. Epulis	338
a) Epulis gigantocelularis	338
a1) Epulis gigantocelularis dásňového výběžku	339
a2) Epulis gigantocelularis horní čelisti	341
a3) Epulis gigantocelularis dolní čelisti	343
b) Epulis fibromatosa	345
c) Epulis kongenitální	345
d) Epulis granulomatosa	346
2. Fibrom	346
a) fibrom periferní	347
b) fibrom centrální	348
c) fibrom ossifikující	348
3. Chondrom	348
4. Osteom	349
A. Hyperplasie čelistních kostí	350
a) Hyperostosa	350
b) Exostosy	351
c) Osteofyty	352
B. Fibrozní osteodysplasie	352
5. Eosinofilní granulom, choroba Hand-Schüller-Christianova, choroba Letterer-Siwe	354
6. Hemangiom	356
7. Lymfangiom	362
8. Myom	368
9. Odontom	368
10. Adamantinom	370
11. Sarkom	373
12. Rbdomyosarkom	378
13. Karcinom	379
XXXI. ANOMALIE ČELISTÍ (TOMAN)	381
1. Prognathia	382
2. Retrognathia	384
3. Progenie	387
4. Mikrogenie	395
5. Laterogenie	397
6. Agnatie maxilární	402

7. Agenie	402
8. Mordex apertus	403
9. Jiné asymetrie obličeje	405
a) Obrná lícniho nervu	405
b) Kongenitální hemihypertrofiie obličeje	406
c) Progresivní hemiatrofiie obličeje	407
d) Asymetrie obličeje při caput obstipum congenitum	408
XXXII. ROZŠTĚPY RTU A PATRA (TOMAN)	409
Rozštěpové vady obličeje	412
XXXIII. ANOMALIE JAZYKA (TOMAN)	413
a) Ankyloglossia	413
b) Vrozená makroglossie	413
c) Lingua plicata	414
XXXIV. ŮRAZY ZUBŮ A ČELISTÍ (KŘEČAN-TOMAN)	415
1. Luxace (subluxace)	415
2. Zlomeniny zubů	416
a) Zlomeniny korunky	416
b) Zlomeniny kořene	417
3. Zlomeniny alveolárního výběžku	417
4. Zlomeniny dolní čelisti	419
5. Zlomeniny horní čelisti	426
XXXV. PRAKTICKÉ PŘIPOMÍNKY K STOMATOLOGIKÉ TRAUMATOLOGII V DĚTSKÉM VĚKU (TOMAN)	429
XXXVI. CHEMOTERAPEUTIKA A ANTIBIOTIKA (ROZKOVCOVÁ)	430
1. Pojem a úkol antibiotik	431
2. Všeobecné zásady pro používání antibiotik	434
3. Indikace antibiotik v dětské stomatologii	437
4. Dávkování antibiotik u dětí	439
a) Penicilin	439
b) Streptomycin	440
c) Chloramfenikol (Chloromycetin)	440
d) Aureomycin (Chlortetracyklin)	441
e) Terramycin (Oxytetracyklin)	441
5. Vedlejší projevy antibiotik	441
6. Praktické pokyny pro aplikaci antibiotik	443
XXXVII. NÁHRADY ZUBŮ U DĚTÍ (KOMÍNEK)	444
1. Náhrady pevné	444
a) Chrup dočasný (fixační dlahy, korunky, mezerníky)	444
b) Chrup stálý (fixační dlahy, korunky, čepové náhrady)	446
2. Náhrady snímací	451
a) Chrup dočasný	451
b) Chrup stálý	453
3. Obturátory	454
XXXVIII. ORGANISACE PÉČE O CHRUP DĚTÍ (KŘEČAN)	455
1. Opatření organizačně metodická	455
2. Opatření kádrová	456
3. Opatření provozně technická	456
4. Opatření plánovací	456
SEZNAM LITERATURY	457
SEZNAM VYOBRAZENÍ	465
SEZNAM JMENNÝ	476
SEZNAM VĚCNÝ	479